

Hol tárolják a bolygó növényi genetikai tartalékát?

Автор(и): Растителна защита
Дата: 24.01.2021 Брой: 1/2021

A Spitsbergen, vagy ahogy Norvégiában hívják, Svalbard, egy arktikus szigetcsoporthoz tartozik, amely három nagy és számos kisebb szigetből áll. A legtöbb északi-sarkkutató expedíció innen indul. Bár Norvégia része, a szigetcsoporthoz különleges nemzetközi státusza van, amely lehetővé teszi számos ország számára, hogy gazdasági tevékenységet folytasson itt.

A szigetcsoporthoz legnagyobb turistavárosa a norvég Longyearbyen, a második pedig az orosz Barentsburg falu. Az átlagos havi hőmérséklet júliusban +4,4 fokról februárban -20,7 fokra csökken. A terület nagy részét gleccserek borítják, amelyek az elmúlt években a globális felmelegedés miatt aktívan olvadnak.

Longyearbyen összes nevezetessége a legészakibbként van nyilvántartva. Itt található a Globális Magbank is – egy hatalmas maggyűjtemény, amelyet Norvégia hozott létre az ENSZ pártfogásával 2006-ban.

A dallamosság kedvéért az új "Noé bárkájának" is nevezik. Stratégiai célja, hogy megakadályozza a növényi diverzitás megsemmisülését egy globális bolygókatasztrófa, például nukleáris háború, aszteroida-becsapódás, drasztikus klímaváltozás vagy fitoszisztémás környezetváltozás esetén. A 120 méter mélyen elhelyezkedő, páncélozott ajtókkal védett létesítményben körülbelül 4,5 millió mintát tárolnak, minden ország számára kijelölve egy speciális területet. A Spitsberget nem véletlenül választották – a hideg időjárás miatt itt a minták a hűtőberendezések meghibásodása esetén sem sérülnek meg.

Mi Bulgária részesedése ebben a nagyszabású projektben?

Idézzük Desheva Gergana docens, a Szadovói Növényi Genetikai Erőforrások Intézetében található Nemzeti Génbank vezetőjének véleményét:

"A növényi diverzitás megőrzése egy összetett interdiszciplináris folyamat, amely különböző nemzeti és nemzetközi kezdeményezések tárgya. Az Európai Közösség erőfeszítéseket tesz ebben az irányban az Európai Növényi Genetikai Erőforrások Együttműködési Programja (ECPGR) keretében. A program egyik prioritása a harmonizált mechanizmusok bevezetése a minták megőrzésére, értékelésére és dokumentálására. A Szadovói Növényi Genetikai Erőforrások Intézete (IPGR) a nemzeti koordinátor az ECPGR keretein belül a termesztett növények és vad rokonaik diverzitásának megőrzéséért. Az intézet génbankjában található nemzeti *ex situ* gyűjtemény része az európai elektronikus növényi genetikai erőforrás katalógusnak, az EURISCO-nak (<http://eurisco.ecpgr.org/>). Az adatbázis (BGR Nemzeti Leltár) 69 435 minta útleveleadatát tartalmazza, amelyeket az FAO/Bioversity deskriptor (2017) szerint írtak le. 2009 óta a bolgár gyűjtemény része az európai integrált génbankrendszernek, az AEGIS-nek (<http://aegis.cgiar.org>). A növényi genetikai erőforrások AEGIS adatbázisba való felvételének feltétele a minták biztonsági másolatának elhelyezése a Globális Magbankban. 2014-ben az IPGR az első **933, tipikus bolgár fajtákból és helyi populációkból származó mintát** küldte el tárolásra Svalbardra egy aláírt megállapodás keretében a Norvég Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériummal. A nemzeti gyűjtemény **gabona, hüvelyes és zöldségfélék mintáit** tartalmazza. Bulgária az első európai országok között volt (Németország, Norvégia, Írország és Csehország után), amely eredeti növénymintákat helyezett el a jövő generációi számára az új "Noé bárkájában". Intézetünk szándéka a gyűjtemény gyarapítása, szem előtt tartva azt a tényt, hogy **a szadovói génbank az egyik leggazdagabb gyűjteményt tartja fenn Európában**, de sajnos korlátoz minket a minták regenerálására és a magas szállítási költségek fedezésére irányuló célzott finanszírozás hiánya."

A bolgár növényi genetikai erőforrás mintákat tartalmazó küldemény, amelyet felelős őrzésre benyújtottak a norvégiai Svalbardon található Globális Magbankba